

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

Навчально-науковий інститут фізичної культури

Кафедра теорії і методики спорту

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ННІФК
Михайло ЛЯННОЙ
(підпис) (ініціали та прізвище)

« 01 » вересня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Вступ до спеціальності

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність 017 Фізична культура і спорт

освітня-програма/програми Фізична культура і спорт

перший (бакалаврський) рівень

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією

НН інституту фізичної культури

« 31 » серпня 2023 р.

Голова

Людмила МОРОЗ, к. пед. н., доцент

Суми - 2023

Розробники:

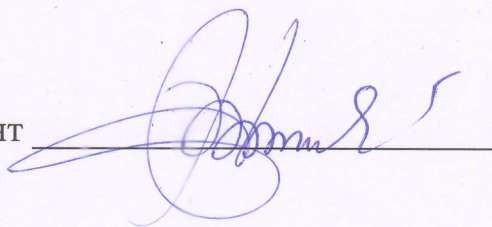
Людмила МАКСИМЕНКО доцент, к. фіз. вих.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри Теорії та методики спорту

Протокол № 1 від «31» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри

Діана БЕРМУДЕС к. п. н., доцент

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
1-й		1-й	
Семестр			
1-й		1-й	
Лекції			
20 год.		4 год.	
Практичні, семінарські			
20 год.		4 год.	
Лабораторні			
год.		год.	
Самостійна робота			
48 год.		80 год.	
Консультації:			
2 год.		2 год.	
Загальна кількість годин - 90	Вид контролю: залік		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» є сприяння студентам навчально-наукових інститутів фізичної культури в набутті базових знань, накопичених за допомогою найновіших наукових досліджень у системі тренування спортсменів на різних етапах багаторічної підготовки; ознайомлення з досвідом передової спортивної практики, узагальнення якого дозволить на новому рівні розглядати багато проблем, що належать до особливостей формування рухових умінь і навичок у спортивній майстерності.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни є отримані знання зі шкільного предмету «Фізична культура», «Громадянська освіта», «Технології».

3. Результати навчання за дисципліною

Знання	ЗК 1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.	ПР 17. Знати та розуміти сутність, принципи, методи, форми та організацію процесу навчання і виховання людини.
Уміння	ЗК 3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства,	ПР 5. Засвоювати нову фахову інформацію, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег. ПР 6. Мати базові знання з проведення досліджень проблем фізичної культури і спорту, підготовки та оформлення наукової праці. ПР 7. Здійснювати навчання

	техніки і технологій.	руховим діям та розвиток рухових якостей людини в умовах різних форм організації занять фізичними вправами. ПР 21. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
Комунікація	ЗК 5. Здатність планувати та управляти часом.	ПР 2. Спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування. ПР 4. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення.
Автономія та комунікація	ЗК11. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	ПР 1. Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок. Оцінка виставляється за повні, систематичні, логічно викладені знання. Він повинен володіти категоріальним апаратом науки, мати власну позицію по суті поставлених питань.
82-89	Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками. Оцінка передбачає, що, в цілому володіючи матеріалом, студент допускає незначні неточності та окремі помилки, виклад недостатньо систематизований, розуміння суті понять та категорій не завжди чітке.
74-81	Контрольні заходи виконані вірно з певною кількістю суттєвих помилок. Оцінка передбачає, що, в цілому володіючи матеріалом, студент допускає незначні неточності та окремі помилки, виклад недостатньо систематизований, розуміння суті понять та категорій не завжди чітке.
64-73	Контрольні заходи виконані посередньо, зі значною кількістю недоліків. Оцінка виставляється студенту, який має суттєві недоліки у викладі навчального матеріалу, має прогалини у знаннях, потребує навідних питань і не може самостійно побудувати логіку відповіді. Разом з тим оцінка «задовільно» передбачає засвоєння вузлових питань, розуміння суті основних проблем курсу.
60-63	Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям. Оцінка виставляється студенту, який має суттєві недоліки у викладі навчального матеріалу, має прогалини у знаннях, потребує навідних питань і не може самостійно побудувати логіку відповіді. Разом із тим оцінка «задовільно» передбачає засвоєння вузлових питань, розуміння суті основних проблем курсу.
59-35	Студенту надається можливість скласти оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки. Оцінка виставляється студенту, який не розуміє суті поставлених питань, не має знань основних проблем та понять курсу «Вступу до спеціальності», не орієнтується в змістові основних понять із дисципліни.
1-34	Кредит не зараховано. Студент повинен повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни.

Розподіл балів

Поточний контроль										Разом	Сума
РОЗДІЛ 1											
T1.1	T1.2	T1.3	T1.4	T1.5	T1.6	T1.7	T1.8	T1.9	T1.10		
Поточний контроль										70	100
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7		
Контроль самостійної роботи										30	
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		

Критерії поточного оцінювання на кожному практичному занятті

За кожне заняття студент може набрати до «7» балів за відповідь і творчу роботу (максимальна кількість балів за всі заняття – 70), «3» бали за контроль самостійної роботи (максимальна кількість балів – 30) і перелік питань додається в кінці програми.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: залік, перелік питань для самоконтролю та самоперевірки, виконання самостійної роботи, презентації.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Тема 1.1. Вступ до спеціальності СумДПУ імені А. С. Макаренка

1. Загальні дані про університет:

- структура;
- історія;
- науковці.

2. Навчально-виховний процес. Система оцінювання.

Тема 1.2. Академічна доброчесність в умовах сучасного навчання

1. Загальні поняття про академічну доброчесність.
2. Кодекс академічної доброчесності СумДПУ імені А.С.Макаренка.
3. Комісія з питань етики та академічної доброчесності СумДПУ імені А.С. Макаренка.
4. Система забезпечення академічної доброчесності освітньо-наукової діяльності СумДПУ імені А.С. Макаренка.
5. Декларація про академічну доброчесність здобувана вищої освіти СумДПУ імені А.С. Макаренка.
6. Декларація про академічну доброчесність науково-педагогічного, наукового, педагогічного працівника СумДПУ імені А.С. Макаренка.

Тема 1.3. Організація наукового дослідження під час навчання у закладах вищої освіти

1. Сутність та основні етапи організації досліджень. Загальна схема наукового дослідження.
2. Вибір проблеми та вимоги до теми досліджень. Формулювання проблеми.
3. Визначення мети і завдань наукового дослідження. Особливості формулювання мети. Етапна структура формування завдань.
4. Об'єкт і предмет дослідження.
5. Формулювання гіпотези дослідження.
6. Планування наукового дослідження.

Тема 1.4. Інформаційна база наукового дослідження

1. Роль інформації у наукових дослідженнях.
2. Критерії якості інформації.
3. Класифікація наукових документів.
4. Структура і призначення наукових документів. Сигнальна інформація (реферат, анотації, тези, резюме). Бібліографічна інформація.
5. Етапи розвитку наукових знань у літературних джерелах.
6. Принципи збору інформаційного матеріалу. Робота з літературними джерелами. Правила складання бібліографії.

Тема 1.5. Галузева термінологія

1. Система фізичного виховання і спорту.
2. Основні термінологічні поняття галузі.

Тема 1.6. Програмно-нормативні засади розвитку галузі фізичної культури і спорту

1. Законодавча база фізичної культури та спорту в Україні.
2. Державні програми розвитку фізичної культури і спорту в Україні.

Тема 1.7. Система кадрового забезпечення галузі фізичного виховання і спорту. Структура системи освіти в Україні

1. Структура вищої освіти в Україні. Система ступеневої освіти.
2. Заклади фізкультурної освіти в Україні.
3. Поняття про професію, спеціальність, посаду. Фахові спеціальності, спеціалізації і посади фахівців у галузі фізичної культури і спорту. Освітньо-кваліфікаційні рівні, структура підготовки фахівців галузі фізичної культури, спорту і здоров'я людини, професійні характеристики фахівців.

Тема 1.8. Професійна діяльність тренера-викладача

1. Спеціальність, спеціалізації, освітньо-кваліфікаційні рівні та посади фахівців фізичного виховання і спорту.
2. Складові професійної майстерності та службові обов'язки фахівця фізичної культури і спорту.
3. Особистість тренера в сучасному спорті і його унікальні обов'язки. Складові професійної майстерності та структура діяльності тренера.

Тема 1.9. Організація навчального процесу в закладах вищої освіти

1. Організація навчального процесу у ЗВО.

2. Навчальний час студента.

3. Робочий час викладача.

Тема 1.10. Позанавчальна робота студентів закладу вищої освіти

1. Формування студентського контингенту. Українське законодавство про права і обов'язки студента вищого навчального закладу.

2. Організація виховного процесу у закладі вищої освіти. Громадські організації студентів.

3. Студентські громадські (самодіяльні) організації, їх структура і зміст роботи з формування суспільно-педагогічної активності своїх членів. Куратори навчальних груп, їх роль в організації студентського колективу.

4. Побут студентів та його організація. Активний відпочинок студентів.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма					Заочна форма						
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі					
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.		Самост.р	Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост. робота
РОЗДІЛ 1. ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ												
Тема 1.1. Вступ до спеціальності. СумДПУ імені А. С. Макаренка	9	2	2			5	9	2	2			5
Тема 1.2. Академічна доброчесність в умовах сучасного навчання	9	2	2			5	9					9
Тема 1.3. Організація наукового дослідження під час навчання у закладах вищої освіти	9	2	2			5	9					9

Тема 1.4. Інформаційна база наукового дослідження	9	2	2			5	9					9
Тема 1.5. Галузева термінологія	9	2	2			5	9	2	2			5
Тема 1.6. Програмно-нормативні засади розвитку галузі фізичної культури і спорту	9	2	2			5	9					9
Тема 1.7. Система кадрового забезпечення галузі фізичного виховання і спорту. Структура системи освіти в Україні	8	2	2			4	8					8
Тема 1.8. Професійна діяльність тренера-викладача	8	2	2			4	8					8
Тема 1.9. Організація навчального процесу у закладах вищої освіти	9	2	2			5	9					9
Тема 1.10. Позанавчальна робота студентів закладу вищої освіти	11	2	2		2	5	11				2	9
Разом	90	20	20		2	48	90	4	4		2	80

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Вступ до спеціальності. СумДПУ імені А. С. Макаренка	2	2
2	Академічна доброчесність в умовах сучасного навчання	2	
3	Організація наукового дослідження під час навчання у закладах вищої освіти	2	

4	Інформаційна база наукового дослідження	2	
5	Галузева термінологія	2	2
6	Програмно-нормативні засади розвитку галузі фізичної культури і спорту	2	
7	Система кадрового забезпечення галузі фізичного виховання і спорту. Структура системи освіти в Україні	2	
8	Професійна діяльність тренера-викладача	2	
9	Організація навчального процесу у закладах вищої освіти	2	
10	Позанавчальна робота студентів закладу вищої освіти	2	
Разом		20	4

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Вступ до педагогічної професії: навч. посіб. для студ-ів вищих пед. закл. освіти /М. М.Фіцула. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2003. 168 с.

2. Герцик М. С. Вступ до спеціальностей галузі «Фізичне виховання і спорт»: навч. посіб. для студентів ВНЗ 1-4 рівнів акредитації. Львів: Українські технології, 2005. 232с.

3. Закон України «Про фізичну культуру і спорт URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>.

4. Кодекс академічної доброчесності СумДПУ імені А.С. Макаренка.
URL:file:///D:/на%20парі%20робота_/TMC/017%2022-23/Академічна%20доброчесність/kodeks_akademichnoy_i_dobrochesnosti_6c82c.pdf

5. Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності СумДПУ імені А. С. Макаренка.
URL:file:///D:/на%20парі%20робота_/TMC/017%2022-23/Академічна%20доброчесність/polozhennya_pro_komisiyu_z_pitan_etiki_ta_akadem_dobrochesnosti_f788c.pdf

6. Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у освітньо-науковій діяльності СумДПУ імені А. С. Макаренка.
URL:file:///D:/на%20парі%20робота_/TMC/017%2022-

23/Академічна%20добročесність/polozhennya_pro_sistemu_zabezpechennya_ad_2866f.pdf

7. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.

8. 5. Постанова Кабінету Міністрів від 29 квітня 2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.

9. Шиян Б. М. Теорія і методика наукових педагогічних досліджень у фізичному вихованні і спорті: навч. посіб. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2010. 276 с.

10. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів: навч. посіб.: в 2-х ч.: Ч. 2. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2012. 304 с.

11. Petro Rybalko, Oleksandr Bychkov, Liudmyla Maksymenko, Svitlana Shcherbyna, Viktoriia Ivanova. The formation of a competent approach as the basis of the professional development of the future teacher of physical education. *Conhecimento & Diversidade, Niterói, V. 15, n. 37 Abr./Jun. 2023. p. 74-92.*

Додаткові:

1. Павленко Ю. О. Науково-методичне забезпечення підготовки спортсменів в Олімпійському спорті. Київ. : Олімп. л-ра, 2011. 310 с.

3. Теорія та методика підготовки спортсменів : навч. посіб. / В. І. Кемкіна, О. С. Сокирко, В. О. Понаморьов, В. В. Кемкін ; М-во освіти і науки України, Запорізь. нац. техн. ун-т. Запоріжжя : ЗНТУ, 2014. 148 с.

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Програмне забезпечення: наукова, методична і спеціалізована література. Конспекти лекцій за темами дисципліни. Мультимедійні презентації лекцій (схеми, малюнки, таблиці). Фото і відео матеріали для

демонстрації на лекційних і практичних заняттях. Платформа дистанційного навчання Moodle

Перелік питань для самостійного виконання

1. Назвіть основні види навчальних (аудиторних) занять. Надайте характеристику одному з видів навчальних занять (за вибором педагога)
2. Охарактеризуйте форми організації навчання сучасного студента.
3. Проаналізуйте стратегії самоорганізації та організації власного часу.
4. Проаналізуйте, від чого залежить ефективність діяльності студента?
5. Прокоментуйте зміст основних обов'язків студентів ЗВО.
6. Прокоментуйте ключові складові моделі підготовки фахівця ФКіС.
7. Прокоментуйте сутність понять «професія», «професійний вибір» та «професійне самовизначення».
8. Розкрийте загальні критерії оцінки знань студентів.
9. Розкрийте зміст індивідуального навчального плану студента.
10. Розкрийте зміст основних наукових ступенів та вчених звань, які функціонують в Україні.
11. Розкрийте зміст основних освітніх рівнів у Вищій школі.
12. Розкрийте зміст процесу самовдосконалення в умовах університету.
13. Розкрийте зміст процесу саморозвитку в умовах університету.
14. Розкрийте зміст системи підвищення кваліфікації фахівця в Україні.
15. Розкрийте зміст сучасної системи вищої освіти в Україні.
16. Розкрийте основні види професійної діяльності фахівця ФКіС.
Охарактеризуйте їх.
17. Розкрийте основні етапи професійного зростання фахівця.
18. Розкрийте особливості конспектування лекцій. Визначте, який вид конспектування притаманний вам на даний момент.
19. Розкрийте роль і місце самостійної роботи у засвоєнні студентом навчального матеріалу.

20. Розкрийте структуру та зміст вищої педагогічної освіти.
21. Які з обов'язків студента вищої школи ви б назвали найголовнішими? Чому?
22. Які особливості стадій динаміки професійного самовизначення студента?
23. Назвіть і охарактеризуйте принципи навчання.
24. Назвіть і охарактеризуйте види самостійної роботи студентів.
25. Назвіть і охарактеризуйте нормативні документи, що визначають зміст освіти.
26. Розкрийте зміст поняття «неперервна освіта»
27. Назвіть якості, які на Вашу думку повинні бути притаманні фахівцю сфери ФКіС.